

INFORMACIÓ

301

MARÇ 2026

Parc de Can Sostres - Torrelles de Llobregat

www.antlaformiga.org - ant.laformiga@gmail.com

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DE L'ANT

1 de gener del 2026.

Benvolgut/da col·laborador/a de l'ANT,

Us convoquem a l'Assemblea General Ordinària de l'Associació Naturalista Torrellenca La Formiga que es celebrarà el dilluns, 2 de febrer del 2026, a les 19.30 hores, al local de l'associació, a la masoveria de can Sostres, a Torrelles de Llobregat, amb el següent ordre del dia:

- 1r.- Lectura i aprovació de l'acta de l'última assemblea ordinària.
- 2n.- Presentació de l'estat de comptes del 2025.
- 3r.- Resum de la feina feta l'any 2025.
- 4t.- Programació i objectius per al 2026.
- 5é.- Precs i preguntes.

Esperant la vostra assistència, per tal de millorar el funcionament de la nostra associació i el futur ambiental del nostre entorn, us saludem atentament.

La junta directiva.

Tal i com s'havia convocat, l'Assemblea General Ordinària de la nostra entitat es va fer el dilluns, 2 de febrer del 2026.

Es va començar la reunió aprovant l'acta de l'assemblea del 10 de febrer del 2025, que s'havia enviat per correu electrònic amb la convocatòria i que es pot veure a la web.

Després, es va aprovar l'estat de comptes, amb uns ingressos per quotes i donacions de 966 euros i amb unes despeses de 1.137,97 euros, cosa que suposava un dèficit anual, de l'any 2025, de 171,97 euros. Com que a 31 de desembre del 2024 hi havia 1.355,31 euros, restaven a la caixa de l'entitat, al 31 de desembre del 2025, 1.183,34 euros.

Es va detallar que el dèficit de l'exercici és degut a la coincidència de la programació del 13è concurs de fotografia naturalista, que es fa cada dos anys, i que suposa la despesa més important de la nostra associació.

Després de l'aprovació dels comptes es va informar sobre la feina feta durant el 2025. Es van resumir totes les activitats desenvolupades per la nostra associació i les gestions fetes per la junta.

Es va valorar de forma molt positiva el muntatge de l'exposició del 25è aniversari que va estar exposada a l'Ateneu entre el 10 de gener i el 4 de febrer. Després es va obrir al Forn Romà de Sant Vicenç dels Horts del 17 al 25 d'octubre.

Es va informar que després de la dimissió per causes personals d'un membre i del trasllat fora del municipi d'un altre, l'actual junta de l'entitat és formada per Tomás Blasco Martín (President), Vicenç Roig Vidal (Secretari), Josep Callau Rubio (Tresorer), Josep Maria Domènech Llopis, Rosa Simon Julià i Fernan Roig Dumé.

Com que la renovació de la junta es va fer en l'assemblea del febrer del 2024, el període de treball dels actuals membres s'acaba el febrer del 2029. Tot i això, és oberta a la incorporació de nous

membres que hi vulguin treballar o a les persones que hi vulguin col·laborar externament.

També es va presentar una proposta de programa d'activitats per a l'any 2026, oberta a noves idees i a noves dinàmiques que puguin sorgir durant l'any.

Com a novetat dins la programació, es va esmentar el projecte d'activitats a realitzar al nou parc de can Coll, a petició de l'ajuntament.

Es van valorar positivament les passejades de botànica que es volen continuar fent a cada estació i es continuarà fent la feina del grup d'ornitologia, l'únic grup que ha continuat funcionant des de la constitució de l'entitat. Es va recordar que als inicis també funcionaven un grup de botànica i un altre d'ecologia urbana.

Es va informar que el projecte de Biodiversitat de Torrelles de Llobregat dins la plataforma Minka funciona i ha arribat a un gran nombre d'observacions recollides de les espècies de les diverses branques de fauna i flora.

En l'apartat de precs i preguntes va sorgir la necessitat de reparar alguns enllaços a la web. En el cas de les primeres publicacions no es podien consultar.

Un nou membre de l'entitat va defensar la necessitat de promoure més activitats a banda de les realitzades pel grup d'ornitologia i es va oferir per, després de comprovar el funcionament de l'entitat, a promoure d'altres activitats, lligades a les famílies, relacionades amb els espais naturals de l'entorn i a l'ecologia.

25è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA D'AUS

Aquests eren els noms correctes de les espècies (el nom científic i els populars en català, castellà i anglès) de les dues fotografies del concurs d'enguany, corresponents al mes de gener.

Foto nº 1: *Podiceps auritus*
Slavonian Grebe

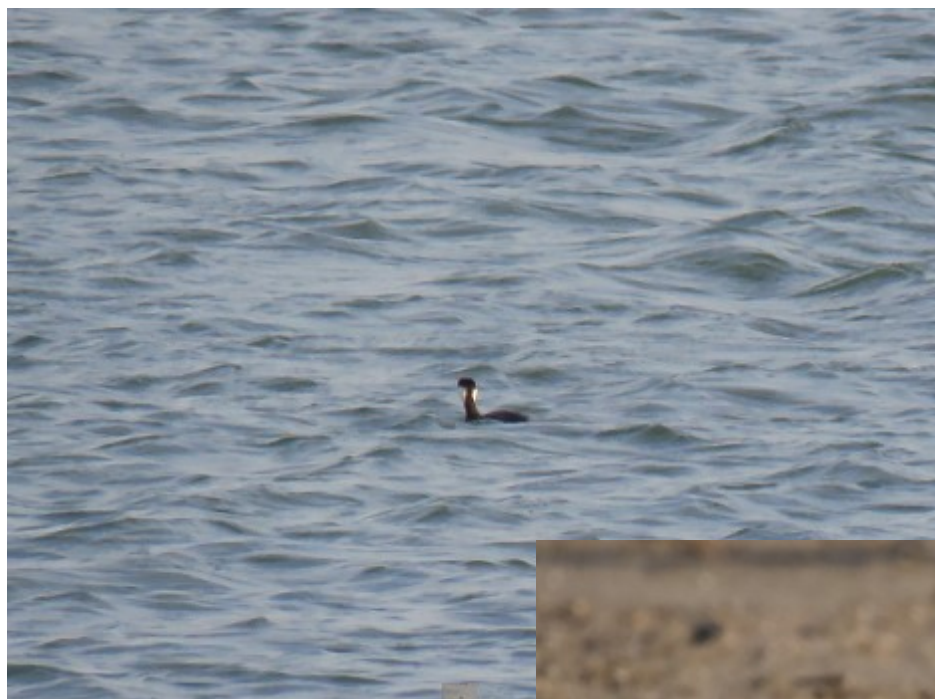
Cabussó orellut
Zampullín Cuellirojo

Foto nº 2: *Galerida cristata*
Crested Lark

Cogullada comuna
Cogujada Común

A baix publiquem el text d'en Sergi Sales amb les solucions.

Aquestes eren les dues fotografies enviades per Sergi Sales, corresponents al mes de gener, per començar la 25a edició del concurs.

Les solucions del gener:

Cabussó orellut (*Podiceps auritus*) – Holanda

En aquest cas la dificultat era separar-lo del cabussó coll-negre. El contrast amb tall recte entre el negre del capell amb les galtes blanques i sobretot un cap ben pla, ja apunten a aquesta espècie. Determinant que el fosc no li baixi per la zona de les galtes darrere l'ull.

Cogullada comuna (*Galerida cristata*) - Delta de l'Ebre

No es veu blanc a les rectrius externes, fet que ja ens porta cap a un alàudid dins el mon de les cogullades. Colors sorrencs, cresta poc marcada i sobretot bec llarg, rectilini amb "gony" a la mandíbula gens marcat, ens indiquen que es una cogullada comuna. L'hàbitat ja ens podria donar una petita pista, quasi definitiva...

Sergi Sales

25è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA D'AUS

Publiquem la classificació del concurs amb la puntuació de les dues fotografies corresponents al mes de gener.

4 PUNTS:

- Coia Lladó
- Dani Paredes
- Dani Rey Faura
- Domènec Anguera
- Marc A. Libre
- Martí Gonzalez
- Núria Rodríguez
- Otger Fortià
- Sandra Morujo

2 PUNTS:

- Cesc Capdevila
- Enric Morera
- Marc Pérez
- Octavi i Eva
- Pep Domènech
- Roser i Joan

1 PUNT:

- Josep Callau
- Lluís Estrada
- Vicenç Roig

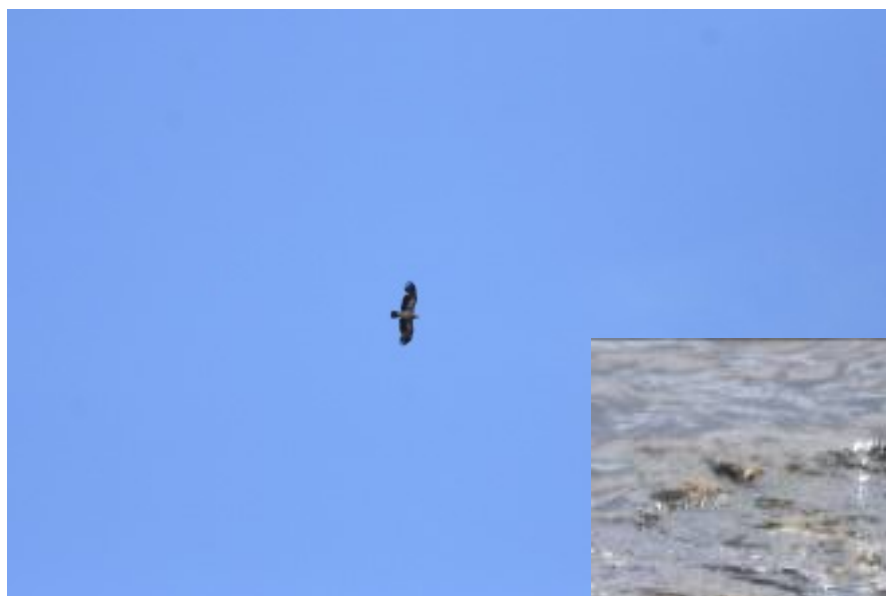
0 PUNTS:

- Beth Mejan
- Maria Mira

Sergi Sales, l'encarregat del concurs, durant l'acte final de la 24a edició.

Aquestes eren les dues fotografies, enviades per Sergi Sales, corresponents al mes de febrer. Es podia respondre fins el dissabte, 28 de febrer.

OBSERVACIONS ORNITOLÒGIQUES

Publiquem les observacions d'ocells del febrer del 2026 de les quals hem rebut comunicació. Al projecte "Observacions ornitològiques de Torrelles de Llobregat", dins de la plataforma Minka, hi ha més observacions amb fotografia o so. N'hem fet una petita tria. Des del grup d'ornitologia agraïm aquestes comunicacions a totes les persones que ho han fet.

Picot garser petit (*Dryobates minor*) (2 ex.) fotografiats a can Roig.
Dijous, 26 de febrer del 2026, a les 9,52 hores.
Observador: Vicenç Roig

Aligot comú (*Buteo buteo*) (7 ex.) observats a cal Xicarró.
Diumenge, 22 de febrer del 2026, a les 11,50 hores.
Observador: Vicenç Roig

Cuereta torrentera (*Motacilla cinerea*) (1 ex.) observat a la riera sota la benzineria.
Diumenge, 22 de febrer del 2026, a les 11,30 hores.
Observador: Vicenç Roig

Esparver (*Accipiter nisus*) (1 ex.) observats a cal Mixerris vell.
Diumenge, 22 de febrer del 2026, a les 9,15 hores.
Observador: Vicenç Roig

Reietó (*Regulus regulus*) (1 ex.) fotografiat a la vall de can Mas.
Dissabte, 21 de febrer del 2026, a les 11,46 hores.
Observador: Vicenç Roig

Bruel (*Regulus ignicapillus*) (1 ex.) fotografiat al centre urbà.
Dissabte, 18 de febrer del 2026, a les 13,32 hores.
Observador: Vicenç Roig

Corb (*Corvus corax*) (2 ex.) observats a Torrelletes
Dissabte, 18 de febrer del 2026, a les 11,25 hores.
Observador: Vicenç Roig

Sit negre (*Emberiza cia*) (1 ex.) observat a Torrelletes.
Dissabte, 18 de febrer del 2026, a les 11,25 hores.
Observador: Vicenç Roig

Titella (*Anthus pratensis*) (1 ex.) fotografiat a Torrelletes.
Dimecres, 18 de febrer del 2026, a les 11,05 hores.
Observador: Vicenç Roig

Merla blava (*Monticola solitarius*) (1 ex.) observat a Torrelletes.
Dissabte, 18 de febrer del 2026, a les 10,36 hores.
Observador: Vicenç Roig

Bec de corall senegalès (*Estrilda astrild*) (25 ex.) observats a la Clota.
Dilluns, 16 de febrer del 2026, a les 11,58 hores.
Observador: Vicenç Roig

Àguila cuabarrada (*Aquila fasciata*) (2 ex.) observats a Torrelletes.
Diumenge, 15 de febrer del 2026.
Observador: Francesc Anguas

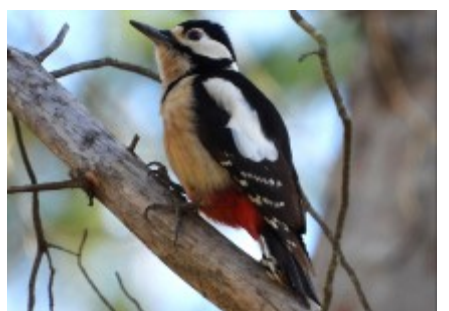
Àstor (*Accipiter gentilis*) (1 ex.) observat a can Güell.
Diumenge, 15 de febrer del 2026.
Observador: Francesc Anguas

Gratapalles (*Emberiza cirlus*) (1 ex.) fotografiat a la vall de can Reinal.
Diumenge, 15 de febrer del 2026, a les 11,08 hores.
Observador: Vicenç Roig

Sit negre (*Emberiza cia*) (1 ex.) observat a cal Mixerris vell.
Diumenge, 15 de febrer del 2026, a les 10,23 hores.
Observador: Vicenç Roig

Picot garser gros (*Dendrocopos major*) (1 ex.) fotografiat al camí de les Rovires.
Dissabte, 14 de febrer del 2026, a le 11,06 hores.
Observador: Vicenç Roig

Bitxac comú (*Saxicola rubicola*) (2 ex.) observats a les Rovires.
Dissabte, 14 de febrer del 2026, a le 10,50 hores.
Observador: Vicenç Roig

Trist (*Cisticola juncidis*) (1 ex.) observat a les Rovires.
Dissabte, 14 de febrer del 2026, a les 10,31 hores.
Observador: Vicenç Roig

Aligot comú (*Buteo buteo*) (1 ex.) observat a can Tòfol del racó.
Dimarts, 10 de febrer del 2026, a les 11,06 hores.
Observador: Vicenç Roig

Trist (*Cisticola juncidis*) (1 ex.) observat a can Güell.
Dilluns, 9 de febrer del 2026, a les 11,48 hores.
Observador: Vicenç Roig

Cotoliu (*Lullula arborea*) (1 ex.) observat a can Güell.
Dilluns, 9 de febrer del 2026, a les 11,39 hores.
Observador: Vicenç Roig

Xoriguer (*Falco tinnunculus*) (1 ex.) fotografiat a can Roig.
Diumenge, 8 de febrer del 2026, a les 14,55 hores.
Observador: Vicenç Roig

Aligot comú (*Buteo buteo*) (1 ex.) fotografiat a la vall de can Reinal.
Diumenge, 8 de febrer del 2026, a les 14,55 hores.
Observador: Vicenç Roig

Gratapalles (*Emberiza cirlus*) (2 ex.) observats can Roig.
Diumenge, 8 de febrer del 2026, a les 9,43 hores.
Observador: Vicenç Roig

Colltort (*Jynx torquilla*) (1 ex.) fotografiat a can Roig.
Diumenge, 8 de febrer del 2026, a les 9,39 hores.
Observador: Vicenç Roig

Roquerol (*Ptyonoprogne rupestris*) (2 ex.) observats al centre urbà.
Diumenge, 8 de febrer del 2026, a les 14,40 hores.
Observador: Vicenç Roig

Mosquiter comú (*Phylloscopus collybita*) (2 ex.) observats a cal Mixerris vell.
Dijous, 5 de febrer del 2026, a les 12,26 hores.
Observador: Vicenç Roig

Sit negre (*Emberiza cia*) (1 ex.) observat a cal Mixerris vell.
Dijous, 5 de febrer del 2026, a les 12,11 hores.
Observador: Vicenç Roig

Xoriguer (*Falco tinnunculus*) (1 ex.) observat a Torrelletes.
Dimecres, 4 de febrer del 2026, a les 12,01 hores.
Observador: Vicenç Roig

Corb (*Corvus corax*) (2 ex.) fotografiats a Torrelletes.
Dimecres, 4 de febrer del 2026, a les 11,14 hores.
Observador: Vicenç Roig

Sit negre (*Emberiza cia*) (1 ex.) fotografiat a Torrelletes.
Dimecres, 4 de febrer del 2026, a les 11,14 hores.
Observador: Vicenç Roig

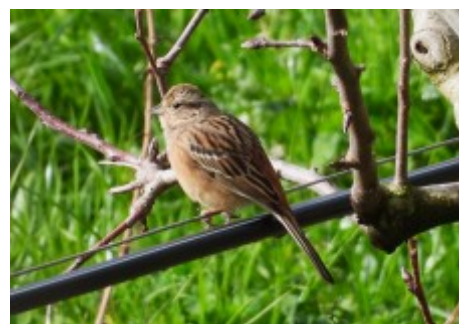
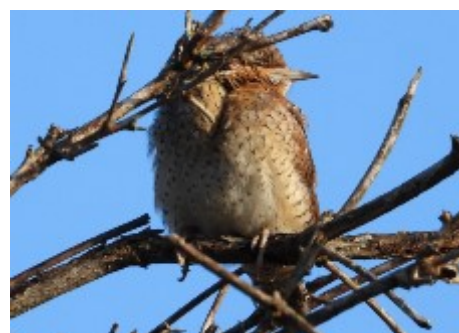
Bitxac comú (*Saxicola rubicola*) (1 ex.) observat a Torrelletes.
Dimecres, 4 de febrer del 2026, a les 10,15 hores.
Observador: Vicenç Roig

Pardal de bardissa (*Prunella modularis*) (2 ex.) observats a can Reinal.
Dimarts, 3 de febrer del 2026, a les 12,23 hores.
Observador: Vicenç Roig

Cargolet (*Troglodytes troglodytes*) (1 ex.) observat a can Reinal.
Dimarts, 3 de febrer del 2026, a les 12,21 hores.
Observador: Vicenç Roig

Cabra boja (*Strix aluco*) (2 ex.) escoltats a can Roig.
Diumenge, 1 de febrer del 2026, a les 21,15 hores.
Observador: Vicenç Roig

Pardal de bardissa (*Prunella modularis*) (1 ex.) fotografiat a can Reinal.
Diumenge, 1 de febrer del 2026, a les 11,42 hores.
Observador: Vicenç Roig

PLUVIOMETRIA

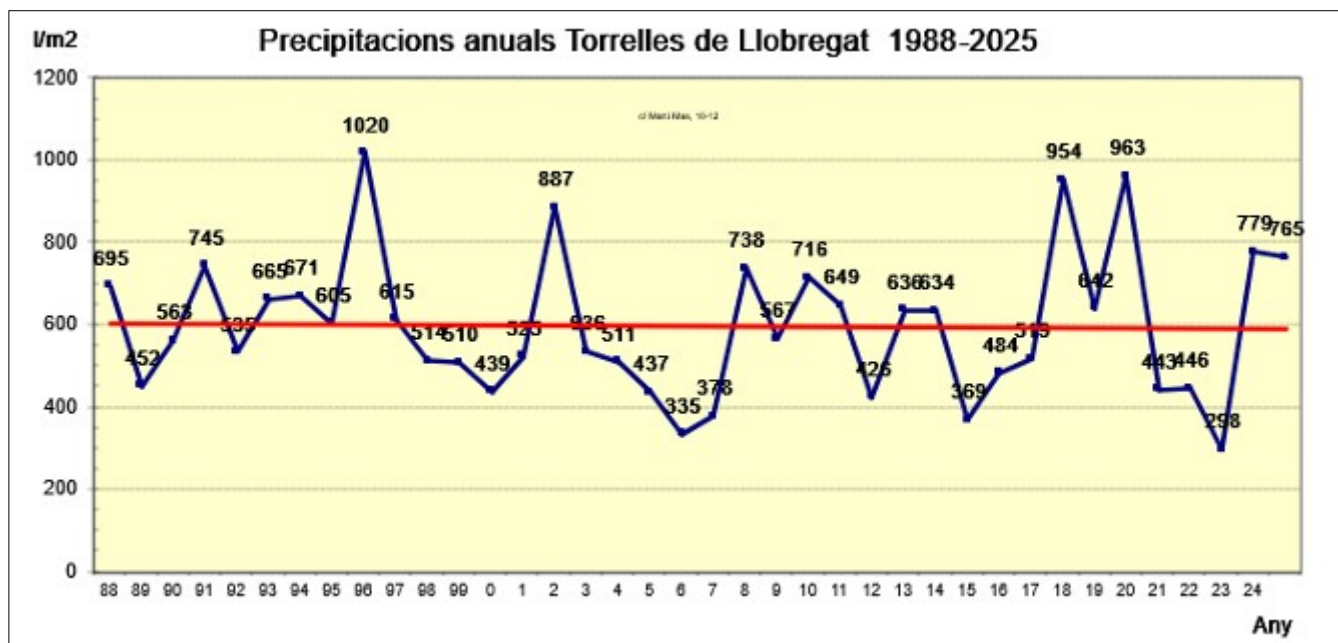
Des del començament de la publicació del full informatiu de l'ANT hem anat aportant dades meteorològiques de Torrelles de Llobregat. Inicialment va ser Lluís Agustí qui ens anava donant informació de temperatures mínimes i màximes de cada mes i els litres de precipitació recollides en els seu observatori, al carrer Dolça de Provença.

Quan deixà de fer-ho, en Josep Olivella ens va anar passant les xifres de precipitació mensuals recollides en el pluviòmetre de casa seva, en el centre urbà, que havia iniciat l'any 1988.

Rosa Simon ha continuat aquesta feina i, a continuació, publiquem el quadre, com hem fet en els darrers anys, amb el 2025 afegit, i les gràfiques en les quals es pot veure l'evolució de les dades de la precipitació. Ja és una sèrie de 38 anys.

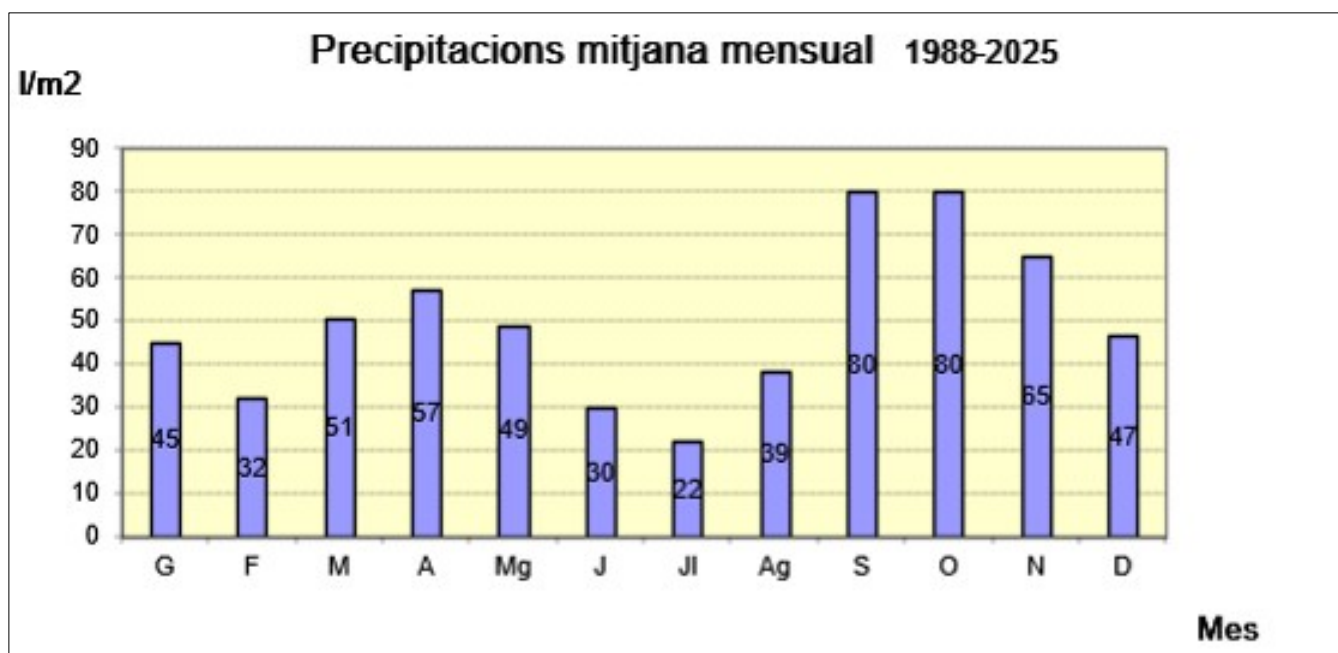
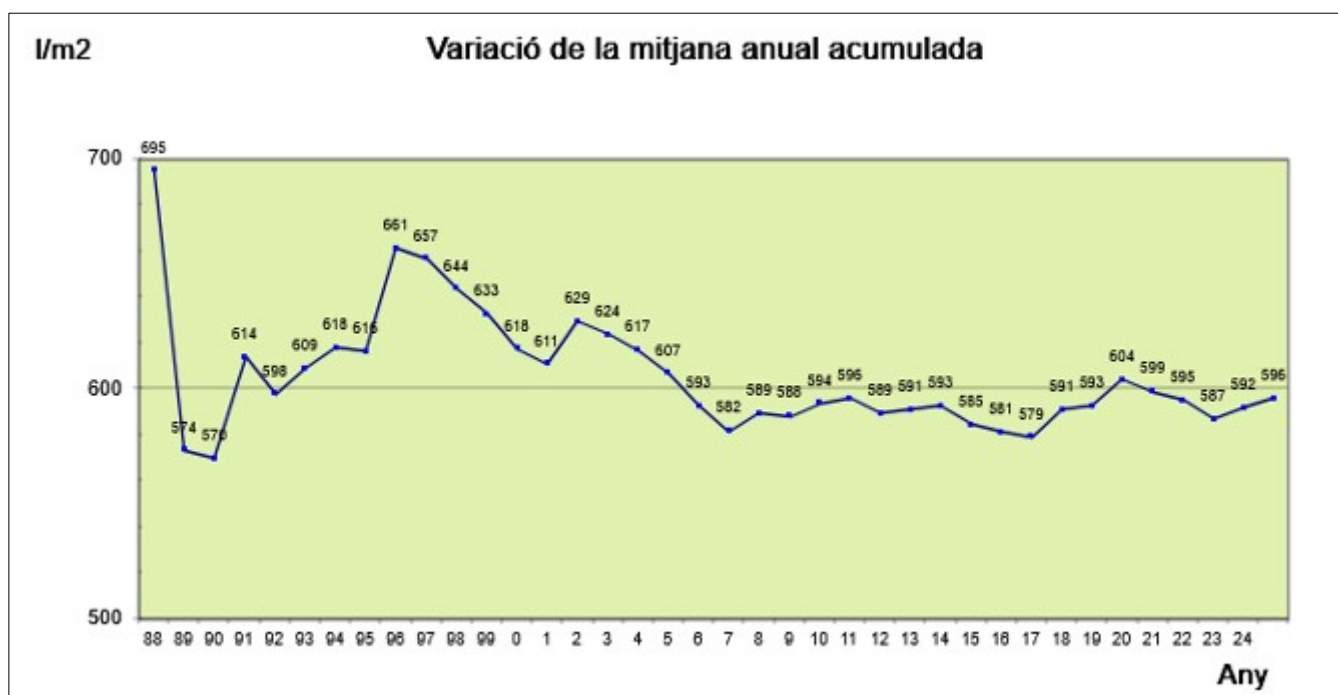
PRECIPITACIONS (l/m²) TORRELLES DE LLOBREGAT c/ Martí Mas, 10-12

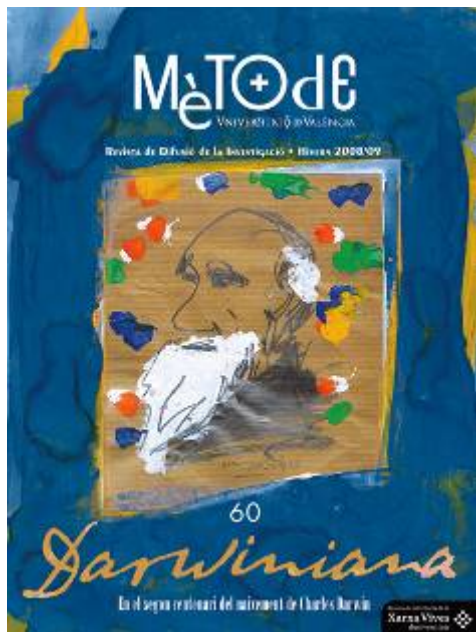
Any / mes	G	F	M	A	Mg	J	JI	Ag	S	O	N	D	Total anual	Mitjana anual acumulada
88	139	0	0	61	59	39	1	10	76	65	243	2	695	695
89	1	9	33	67	11	21	2	94	62	16	109	27	452	574
90	11	6	9	48	45	50	10	34	74	179	71	26	563	570
91	65	53	121	33	93	2	7	66	54	77	70	104	745	614
92	43	8	23	24	96	98	83	50	29	64	2	15	535	598
93	0	41	86	71	45	19	16	54	282	44	7	0	665	609
94	26	42	29	40	50	10	1	2	211	210	46	4	671	618
95	15	15	2	53	36	36	0	121	131	24	43	129	605	616
96	127	29	31	85	79	106	0	49	45	121	199	149	1020	661
97	134	0	15	97	6	62	26	53	43	29	57	93	615	657
98	118	6	9	22	16	11	3	48	87	57	2	136	514	644
99	67	0	14	28	43	11	7	9	185	90	52	4	510	633
0	10	0	39	43	43	35	2	24	90	51	23	79	439	618
1	83	13	16	21	25	2	145	0	56	62	66	37	525	611
2	32	9	89	115	82	46	1	129	54	198	67	65	887	629
3	16	127	22	0	39	0	5	12	102	181	13	19	536	624
4	2	109	53	84	22	28	14	8	95	11	9	76	511	617
5	0	39	18	0	47	3	9	23	118	68	106	6	437	607
6	133	9	6	3	9	0	0	51	46	43	0	35	335	593
7	0	25	19	95	30	0	0	74	0	109	0	26	378	582
8	20	41	10	35	204	35	87	11	46	98	62	89	738	589
9	71	29	47	151	12	10	47	0	58	68	7	67	567	588
10	56	71	67	7	142	24	36	46	94	111	14	48	716	594
11	43	40	161	13	48	95	24	8	8	69	140	0	649	596
12	2	6	54	55	11	26	23	40	78	114	12	5	426	589
13	18	35	164	88	60	15	15	9	23	45	149	15	636	591
14	56	25	31	37	57	34	47	0	141	8	143	55	634	593
15	13	17	45	10	7	52	8	52	87	27	50	1	369	585
16	1	34	57	83	27	10	31	1	52	71	91	26	484	581
17	45	36	106	46	19	22	24	14	76	120	4	7	519	579
18	64	146	78	75	30	53	4	61	59	188	190	6	954	591
19	31	7	1	53	119	19	22	70	46	89	86	99	642	593
20	151	1	103	284	54	72	9	29	75	26	79	80	963	604
21	39	31	20	28	45	5	12	14	71	61	112	5	443	599
22	26	5	80	55	24	8	9	121	27	26	23	42	446	595
23	6	59	9	3	54	6	3	41	77	36	2	2	298	587
24	36	14	100	133	18	72	14	15	92	156	85	44	779	592
25	4	77	156	33	62	1	82	22	97	40	35	156	765	596
Mitjana mensual	45	32	51	57	49	30	22	39	80	80	65	47	596	

En blau: precipitació anual.

En vermell: línia de tendència

Acompanyem aquest full informatiu amb el número 286 de la Col·lecció Documents d'ant, amb el títol **"Sobre Darwin"**

Cada any el 12 de febrer es celebra el Dia de Darwin a tot el món per commemorar l'aniversari del naixement de Charles Darwin, que va néixer un 12 de febrer de l'any 1809. Durant aquest dia, s'organitzen molts actes per tot el món per tal de recordar aquest personatge i les seves obres, entre les quals destaca *L'origen de les espècies*, on explica la teoria de l'evolució a través de la selecció natural.

Charles Darwin és el creador d'algunes de les idees més provocadores i alhora influents de la història del pensament científic; cap teoria ha aconseguit expandir-se tant com la de l'evolució per selecció natural. Talment, el seu estil i habilitat per a divulgar aquests coneixements a través de l'escriptura l'han convertit en un referent del gènere científic en el món de la literatura.

La revista *Mètode* va dedicar el 2009 un monogràfic, coincidint amb el bicentenari del naixement de Darwin i els cent cinquanta anys de la publicació de *"L'origen de les espècies"*, a la figura del naturalista anglès, així com un bon nombre d'articles autònoms que recollien aspectes de la seva vida, repassaven el seu treball o analitzaven la seva presència en la ciència contemporània.

Hem confeccionat aquest document recollint una part dels articles del monogràfic i n'hi hem afegit algun altre publicat amb posterioritat, també, a *Mètode*.

Com a complement del document, reproduïm a continuació l'article de l'aleshores rector de la Universitat de València publicat en aquest mateix número 60 de *Mètode* i, després, un article de Josep Maria Camarasa sobre la publicació en català de *"El viatge del Beagle"*.

Galileu i Darwin com a models

01/02/2009 Francisco Tomás Vert

Foto: M. Lorenzo

Tot al llarg del 2009 es duran a terme dues grans commemoracions: els dos-cents anys del naixement de Charles Darwin i els quatre-cents anys de les primeres observacions amb el telescopi de Galileo Galilei. Per això, el 2009 serà l'Any Darwin i l'Any Galileu (Any Internacional de l'Astronomia). Un bon moment per a reflexionar sobre l'obra d'aquests dos grans prohoms de la ciència, sobre què és el que els va distingir d'altres conreadors i per què els seus noms van indissolublement units al progrés de la humanitat.

Pense que tant Darwin com Galileu tenien moltes coses en comú. Els dos eren lliurepensadors, tan sols admetien com a cert allò que havien experimentat personalment (o allò que altres els havien demostrat empíricament que ho era), i mantenien al davant dels dogmes religiosos una actitud discreta però distant. Eren dos escèptics nats, que gaudien amb el plaer de la recerca – allò que el poeta Enzensberger denomina amb saviesa «els elixirs de la ciència». Tots dos tenien el mètode com a modus operandi: tant en l'obra de Galileu com en la de Darwin sobta la quantitat de detalls, d'observacions pròpies, de preguntes i experimentacions. Fins i tot Galileu va quedar-se cec a la vellesa, possiblement com a conseqüència de les seues observacions amb el telescopi.

Però també comparteixen el gust per la popularització de les seues troballes científiques. Tots dos són excel·lents divulgadors de la ciència, dos grandíssims escriptors. La prosa del Diàleg sobre els dos grans sistemes del món: el ptolemaic i el copernicà és excel·lent, com també ho és l'estil del Viatge del Beagle o de L'origen de les espècies. Galileu i Darwin es volen fer entendre,

malden per guanyar-se la confiança dels seus lectors, per explicar-se i fer palès que al darrere del seu treball hi ha alguna cosa més que una recerca científica: hi ha una nova concepció del món i de la vida.

D'aquesta manera, mètode i divulgació són dos conceptes que van íntimament units a la biografia d'aquests dos gran investigadors. Exigència, rigor, comprovació, però també escriptura, estil, retòrica... Aquesta és la gran obra d'aquests pensadors, que hauria alhora de servir de model a tota la comunitat investigadora. No sols la recerca ha de ser una part cabdal de l'obra d'un professor universitari, sinó també el deler per divulgar-la, per fer-la accessible i suggerent als seus estudiants, i als lectors en general.

«Amb aquesta decidida intenció de prestar suport a la difusió de la ciència, s'ha triat la revista *Mètode* com a revista de referència de la Xarxa Lluís Vives»

*Des de la Universitat de València hem dedicat importants esforços a aquesta tasca de difondre la investigació que es realitza als nostres centres de recerca. Sens dubte, som una de les universitats que més recursos dedica a aquesta tasca fonamental de la investigació: tant des de les pàgines de la revista *Mètode*, com des de la col·lecció de llibres «Sense Fronteres» o des de les nombroses activitats de la Càtedra de Divulgació de la Ciència. I amb aquesta decidida intenció de prestar suport a la difusió de la ciència, s'ha triat la revista *Mètode* com a revista de referència de la Xarxa Lluís Vives. La seua qualitat i originalitat, el seu disseny i la riquesa de*

continguts, han animat tots els rectors de la Xarxa Lluís Vives a destacar aquesta publicació i a donar-li suport. Com a rector de la Universitat de València, i com a impulsor d'aquesta revista, és un motiu d'orgull i de satisfacció. Estem segurs que tant Galileu com Darwin la llegirien amb curiositat. Tant de bo el 2009 també siga l'Any de Mètode.

Francisco Tomás Vert

Catedràtic de Química Física. Va ser vicerector d'Investigació de la Universitat de València entre 1998 i 2002, i rector d'aquesta institució entre 2002 i 2010.

El viatge del Beagle, de Charles Darwin

Un viatge que ha durat més d'un segle

26/06/2024 Josep M. Camarasa

Fa prop d'un segle i mig, Valentí Almirall i uns quants republicans federals catalanistes varen decidir publicar un diari, el *Diari Català*, el primer publicat íntegrament en llengua catalana, el primer número del qual va aparèixer el primer de maig de 1879. Entre els objectius que assenyalaven els seus promotors en el Prospecte de presentació del nou periòdic hi havia el d'«anar endavant en tot [...]. Així en ciència com en religió, així en arts com en política [...]. Si idees noves i nous descobriments tiren per terra tradicions rànries [...] el nostre lloc serà al costat del nou i serem enemics, però implacables, de tots els fanatismes». I, per reblar-ho, afegien: «Voldriem que el renaixement català [...] tingués també en algunes branques de la ciència, si no en totes, [...] nasquessin escoles catalanes, que lluitessin i discutissin amb altres escoles, perquè quan del cop en sortís l'espurna que dona llum, poguéssim dir que havem sigut el picafores o la pedra foguera».

I, en un altre punt del Prospecte, es deia: «Lo *Diari Català* se proposa ademés satisfer en petita escala una altra necessitat [...], la formació d'una Biblioteca en català [...]. Donarem, doncs, folletí, però no folletí de novel·les [...] sinó de les obres més notables que hagi produït la humanitat i que deuen ser la base de tota llibreria ben muntada».

Les primeres obres aparegudes en el fulletó del *Diari Català* van ser *La Iliada*, d'Homer, en una traducció de Conrad Roure, i el *Viatge d'un naturalista al voltant del món fet a bordo del barco «Lo llebrer» (The Beagle)* des de 1831 a 1836, de Charles Darwin, en traducció de Leandre Pons i Dalmau. Obra aquesta darrera que el Prospecte presentava com «la primera obra que produí lo savi més profundament reformador dels nostres temps». Les bones intencions inicials d'Almirall només s'acompliren parcialment. La publicació de la *Iliada* es va arribar a completar però no la del *Viatge d'un naturalista*... que quedà interrompuda a la meitat del capítol 17, el de la descripció de les illes Galápagos i la seva població animal, a causa de la definitiva suspensió de la publicació del *Diari Català* el 30 de juny de 1881.

El 1982, en complir-se el centenari de la mort de Darwin, un dels nombrosos actes commemoratius va ser la publicació, per part de la Diputació de Barcelona, d'un facsimil d'aquella traducció, la primera en la nostra llengua d'una obra de Darwin. En aquells primers anys de la transició, era gairebé obligat donar-la a conèixer de nou, perquè aquella traducció del primer llibre de Darwin era també el primer text científic publicat en català modernament i assenyalava, gairebé trenta anys abans de la creació de l'Institut d'Estudis Catalans, el punt de partida de la normalització de la publicació en català de textos científics.

Perquè, en una Nota del traductor, que precedeix l'inici del text traduït, Leandre Pons i Dalmau exposava els criteris que havia seguit en la seva traducció. Uns criteris molt simples que mantenen la vigència tant avui com un segle i mig enrere. En primer lloc, acostar-se tant com fos possible a la llengua parlada bo i evitant l'encarcament de la pretesa «verdadera pureza de la bona literatura catalana» que tractaven d'imposar bona part dels escriptors catalans de l'època. En segon lloc, catalanitzar directament totes «les paraules científiques, los termes i noms tècnics» que resultessin difícilment traduïbles sense equivoc i que consentissin aquesta catalanització, com passava amb la majoria dels neologismes. En tercer lloc, buscar la convergència en «un llenguatge universal per la ciència» de la terminologia científica.

Uns criteris que retrobem, actualitzats, en la nova traducció, la primera completa i treta directament del text original del *Viatge d'un naturalista*... (la de Leandre Pons i Dalmau partia d'una traducció francesa de l'obra de Darwin), ara sota el títol, abreujat, d'*El viatge del Beagle*. El traductor, Oriol Ràfols Grifell, viatger empedreït, ha trobat el punt per traslladar a un català del que ara es parla (quan es parla bé) el diari de viatge del jove Charles Darwin (tenia vint-i-dos anys quan es va embarcar al *Beagle* i vint-i-set a la tornada) que ens en retorna la frescor. En concret, la d'un diari que reflecteix el procés de maduració d'un naturalista excepcional, apassionat per la natura, i la seva embriaguesa davant les immensitats de l'oceà o l'exuberància dels ecosistemes tropicals. I alhora hi trobem també el delicat observador que anota tots els fets i els organismes amb què es troba i en treu, a la curta o a la llarga, conclusions per a bastir una teoria com la de l'evolució o simplement per a aclarir la sistemàtica de tal o tal tàxon.

Tot plegat en un llenguatge planer, més a prop del llibre de viatges que del tractat acadèmic. Cal recordar que Darwin va ser tota la vida (i encara més quan s'embarcà en el *Beagle*) un científic extraacadèmic (encara que reconegut per institucions com la Royal Society des del 1839). En tot cas, el Darwin del viatge del *Beagle* no va ser únicament el naturalista eminent en formació. Va ser també l'esperit lliure que s'indignava contra l'esclavisme d'algunes societats o contra l'extermini dels indis de la Pampa i la Patagònia per l'exèrcit del general Rosas. Tot i que, de tant en tant, emergís en el seu text el ciutadà britànic, orgullós, benpensant i satisfet d'ell mateix i dels seus compatriotes, convençut que «gràcies a l'esperit filantròpic de la nació anglesa» hissar la seva bandera a qualsevol racó remot i salvatge del món portava a aquell territori «riquesa, prosperitat i civilització». Ningú no és perfecte.

Josep M. Camarasa

Biòleg i historiador de la ciència (Barcelona). Seminari d'Història de la Ciència Joan Francesc Bahí. Fundació privada Carl Faust. Expresident de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

RECULL DE PREMSA

Acompanyem aquest full informatiu amb un recull de premsa, el número 204 dins de la col·lecció, que porta el títol “Reintroducció de fauna”.

S’ha confegit amb informacions publicades entre el desembre del 2022 i el febrer del 2026, als diaris El Punt Avui, Diari de Girona, La Vanguardia, Segre, Regió 7, Diari de Tarragona i als digitals Empordà, L’Ebre i Diari de Barcelona.

Aquestes informacions fan referència als projectes de reintroducció, realitzats amb més o menys èxit a Catalunya durant aquests últims anys, d’espècies com l’ós bru, la polla blava, el grèvol, el xoriguer petit, el turó europeu, la tortuga mediterrània, l’íbis ermità, el voltor negre, el tritó del Montseny, la llúdriga o la tortuga marina.

També hi ha informacions que tracten sobre propostes de reintroducció d’espècies com el linx ibèric, el linx europeu o la foca monjo.

A més hi ha informacions sobre la presència sobrevinguda d’espècies com el llop o de la gestió en general de la fauna i dels diversos hàbitats.

A continuació, com a complement del recull de premsa, reproduïm un article de valoració del Decret 172/2022, de 20 de setembre, del Catàleg de fauna salvatge autòctona amenaçada i de mesures de protecció i de conservació de la fauna salvatge autòctona protegida publicat a la web de la Xarxa per la Conservació de la Natura i, després el llistat de les espècies i subespècies “extintes com a reproductores a Catalunya” del decret esmentat amb uns petits fragments introductoris.

Aquestes espècies del llistat serien les candidates a ser reintroduïdes en el futur.

A banda hi hauria les altres espècies que caldria reforçar-ne la població.

Valorem l’aprovació del Projecte de decret del Catàleg de fauna salvatge autòctona amenaçada a Catalunya

Ana Macho - 19/10/2022

El Saga pedo és una espècie d’ortòpter en perill d’extinció recollit al catàleg

El Govern ha aprovat el Decret 172/2022, de 20 de setembre, del Catàleg de fauna salvatge autòctona amenaçada i de mesures de protecció i de conservació de la fauna salvatge autòctona protegida. L’aprovació d’aquest Catàleg era ja una demanda històrica a Catalunya: l’any 2010 es va començar a tramitar, però es va quedar aturat, durant un total de 12 anys, fins al passat 20 de setembre.

El Catàleg recull inicialment 384 espècies en perill d’extinció, vulnerables i extintes com a reproductores a Catalunya, el que indica que aquestes espècies necessiten polítiques públiques per garantir la seva conservació. El Decret preveu l’elaboració i execució dels plans de recuperació i

de conservació de les espècies amenaçades, així com regula el procediment administratiu per a la reintroducció de les espècies extintes incloses en el Catàleg.

Hem parlat amb quatre representants d’entitats de conservació de la natura a Catalunya que han seguit el procés d’aprovació del catàleg o bé han participat en la seva elaboració: Cristina Sánchez (SEO/BirdLife), Marc Gálvez (TRENCA), Joan Vázquez (IPCENA) i Josep Melero (SCH).

En general, es valora molt positivament la seva aprovació per ser una eina fonamental per a la conservació d’espècies amenaçades, i s’espera que la seva aplicació sigui efectiva. Tanmateix, arriba molt tard, ja que Catalunya ha estat la darrera comunitat autònoma en tenir el seu propi catàleg de fauna.

Les mancances i aspectes a millorar que s’han detectat dins de cada entitat, es relacionen principalment amb l’elaboració dels plans de recuperació i conservació i amb l’absència o poc adequada catalogació d’algunes espècies.

Pel que fa als plans de recuperació i conservació, la llei estatal (Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i la Biodiversitat), ja obligava a la seva redacció en períodes de 3 i 5 anys, respectivament. Aquest període s’ha estès al catàleg català, allargant així la seva aprovació als anys 2025 i 2027. Les entitats al·leguen que no es pot estirar més el termini, hi ha força evidència de les pèrdues poblacionals que estan patint moltes espècies (vegeu l’informe Estat de la Natura a Catalunya 2020), i l’aprovació d’aquests plans és prioritària per aturar-la.

Pel que fa al llistat d’espècies, hi ha absències importants quant a aus estepàries, com la tórtora europea (Streptopelia turtur) i altres espècies cinegètiques o d’interès piscícola, com la perdiu xerra (Perdix perdix) i l’anguila (Anguilla anguilla). Es considera que el llop (Canis lupus) hauria d’estar al Catàleg com a espècie en perill d’extinció, en comptes d’extinta com a reproductora. Altres haurien de tenir una categoria major, com la ganga (Pterocles alchata) o el gaig blau (Coracias garrulus).

S’espera, però, que amb l’aprovació del Catàleg s’agilitzin les modificacions posteriors que permetin incloure noves espècies i modificar la categoria de les actualment presents quan sigui necessari, així com esmenar errors tal com la inclusió de l’àliga imperial oriental en comptes de l’àliga imperial ibèrica.

Per tant, malgrat que encara hi ha molt a fer quant a polítiques de conservació a Catalunya, aquest decret serà clau per protegir la

biodiversitat al nostre territori.

DECRET 172/2022, de 20 de setembre, del Catàleg de fauna salvatge autòctona amenaçada i de mesures de protecció i de conservació de la fauna salvatge autòctona protegida. (Fragments)

Es determina la necessitat d'aprovar plans de recuperació i plans de conservació per a les espècies incloses en el Catàleg i es fixa el seu contingut i el procediment per a la seva aprovació.

Finalment, el Decret regula el procediment administratiu per a la reintroducció de les espècies extintes incloses en el Catàleg, les reintroduccions locals i el reforçament poblacional.

El Catàleg inclou també les espècies extintes com a reproductores a Catalunya des del segle XIX, amb l'objectiu de concretar quines són les espècies que poden ser objecte d'un projecte de reintroducció i que se'ls apliqui el màxim nivell de protecció en el cas que tornin al territori de Catalunya espontàniament o com a conseqüència d'un programa de reintroducció.

Secció tercera. Espècies i subespècies “extintes com a reproductores a Catalunya”

a) Vertebrats

Mamífers

Quiròpters

C Ratpenat de ferradura mitjà *Rhinolophus mehelyi*

Carnívors

B Llop *Canis lupus*
A Linx nòrdic, linx boreal *Lynx lynx*
A Linx ibèric *Lynx pardina*

Pinnípedes

A Vedell marí, vellmarí *Monachus monachus*

Ocells

Gal·lifòrmes

B Grèvol *Tetrastes bonasia* (= *Bonasa bonasia*)
B Gall de cua forçada *Lyrurus tetrix*
B Perdiu de roca *Alectoris graeca*

Accipitriformes

B Àguila pescadora *Pandion haliaetus*
B Àguila imperial oriental *Aquila heliaca*

Gruiformes

B Pioc salvatge *Otis tarda*

Passeriformes

C Cuaenlirat *Cercotrichas galactotes*

Rèptils

Escatosos

D Serpeta cega *Blanus cinereus*

Peixos

Petromizoniformes

B Lampresa de mar *Petromyzon marinus*

Acipenseriformes

B Esturió europeu *Acipenser sturio*

b) Invertebrats

Mol·luscs

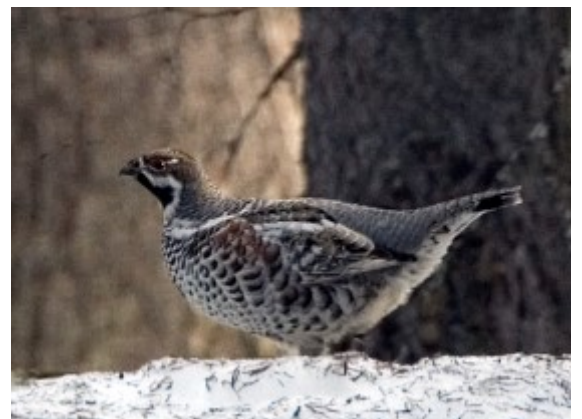
B Margaritifera auriculada *Margaritifera auriculària*
C Islàmia ateni

Lepidòpters

C Grogueta del desert *Euchloe bazae*

Vell marí (*Monachus monachus*). CRAM.

Grèvol (*Bonasia bonasia*). Viquipèdia.

Cuaenlirat (*Cercotrichas galactotes*). Viquipèdia.

NETEJA DE LES CAIXES NIU

Com s'havia programat, el dilluns, 2 de febrer, al matí, membres del grup d'ornitologia van fer la neteja de les caixes niu per als ocells, instal·lades en el nostre entorn, per deixar-les a punt per a la nidificació a la primavera.

Després es farà el control de la nidificació.

L'any passat es van fer dues sortides de seguiment de la nidificació de les caixes niu. El dijous, 15 i el dissabte, 17 de maig. Aquest segona sortida es va programar especialment per a la participació d'infants.

Es va observar una bona ocupació de les caixes niu, la majoria eren de Mallerenga carbonera.

Aquest fou el resultat obtingut:

Caixes amb polls	5
Caixes amb ous	5
Caixes amb material	7
Caixes buides	14
Altres	2

TOTAL CAIXES: **33**

TOTAL POLLS: **58**

Mallerenga carbonera (<i>Parus major</i>)	53
Mallerenga (<i>sp</i>)	5

SORTIDA ORNITOLÒGICA AL DELTA DE L'EBRE

Mussol emigrant (*Asio flammeus*) al parc Eucaliptus.

El divendres, 6 de febrer, es va fer la sortida al delta de l'Ebre, organitzada pel grup d'ornitologia, que ja s'havia anunciat per al gener i s'havia ajornat.

Cinc membres del grup, Josep Callau, Pep Domènech, Fernan Dumé, Vicenç Roig i Rosa Simon es van traslladar fins a la Fundació Plegadis, a La Ràpita, on en Sergi Sales els va ensenyar les instal·lacions de la fundació.

Després amb el guiatge d'en Sergi Sales es va recórrer diversos punts de l'hemidelta sud per observar-hi les diverses espècies d'ocells que hi havia.

Es va aconseguir trobar exemplars d'ocells de les 94 espècies diferents que relacionem seguidament a la llista.

Becplaner (*Platalea leucorodia*) a El Clot.

Gavina capblanca (*Chroicocephalus genei*) a la Punta del Fangar.

Rasclo (*Rallus aquaticus*) a Riet vell.

Capó reial (*Plegadis falcinellus*).

Llista d'espècies observades al delta de l'Ebre pel grup d'ornitologia. 6/2/2026.

1	Aligot comú	<i>Buteo buteo</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--El Clot
2	Martinet menut comú	<i>Botaurus minutus</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--El Clot
3	Becplaner comú	<i>Platalea leucorodia</i>	40	Delta de l'Ebre PNat--El Clot
4	Gavina corsa	<i>Ichthyaetus audouinii</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--El Clot
5	Morell cap-roig	<i>Aythya ferina</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--El Clot
6	Xibec cap-roig	<i>Netta rufina</i>	50	Delta de l'Ebre PNat--El Clot
7	Ànec cuallarg	<i>Anas acuta</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--El Clot
8	Ànec xiulador eurasiàtic	<i>Mareca penelope</i>	40	Delta de l'Ebre PNat--El Clot
9	Ànec grisè	<i>Mareca strepera</i>	150	Delta de l'Ebre PNat--El Clot
10	Puput comuna	<i>Upupa epops</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Boca de la Llanada
11	Mascarell atlàntic	<i>Morus bassanus</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Boca de la Llanada
12	Calàbria grossa	<i>Gavia immer</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Boca de la Llanada
13	Gavina capnegra mediterrània	<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Boca de la Llanada
14	Cotxa blava	<i>Luscinia svecica</i>	3	Delta de l'Ebre PNat--Riet Vell
15	Roquerol eurasiàtic	<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	5	Delta de l'Ebre PNat--Riet Vell
16	Boscarla mostatxada	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Riet Vell
17	Cabusset comú	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	5	Delta de l'Ebre PNat--Riet Vell
18	Camallarga comú	<i>Himantopus himantopus</i>	12	Delta de l'Ebre PNat--Riet Vell
19	Polla blava comuna	<i>Porphyrio porphyrio</i>	60	Delta de l'Ebre PNat--Riet Vell
20	Rascló occidental	<i>Rallus aquaticus</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Riet Vell
21	Xarxet comú	<i>Anas crecca</i>	4	Delta de l'Ebre PNat--Riet Vell
22	Ànec cullerot comú	<i>Spatula clypeata</i>	6	Delta de l'Ebre PNat--Riet Vell
23	Cadenera europea	<i>Carduelis carduelis</i>	6	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
24	Grasset de muntanya	<i>Anthus spinoletta</i>	5	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
25	Pardal xarrec	<i>Passer montanus</i>	25	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
26	Cogullada comuna	<i>Galerida cristata</i>	3	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
27	Àguila calçada comuna	<i>Hieraetus pennatus</i>	1	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
28	Cigonya blanca	<i>Ciconia ciconia</i>	4	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
29	Fumarell carablanc	<i>Chlidonias hybrida</i>	4	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
30	Gavià fosc	<i>Larus fuscus</i>	2	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
31	Territ menut comú	<i>Calidris minuta</i>	10	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
32	Territ variant	<i>Calidris alpina</i>	30	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
33	Territ de tres dits	<i>Calidris alba</i>	4	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
34	Territ beclarg	<i>Calidris ferruginea</i>	2	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
35	Batallaire	<i>Calidris pugnax</i>	120	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
36	Gamba roja pintada	<i>Tringa erythropus</i>	25	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
37	Valona	<i>Tringa glareola</i>	1	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
38	Tetolet beclarg	<i>Limnodromus scolopaceus</i>	1	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
39	Tètol cuanegre	<i>Limosa limosa</i>	100	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
40	Corriol gros	<i>Charadrius hiaticula</i>	4	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
41	Daurada grossa	<i>Pluvialis apricaria</i>	200	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
42	Polla d'aigua comuna	<i>Gallinula chloropus</i>	3	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
43	Colom roquer	<i>Columba livia</i>	4	Delta de l'Ebre PNat-- El Serrallo
44	Pardal comú	<i>Passer domesticus</i>	6	Parc l'Eucaliptus
45	Estornell comú	<i>Sturnus vulgaris</i>		Parc l'Eucaliptus
46	Reietó eurasiàtic	<i>Regulus regulus</i>	1	Parc l'Eucaliptus
47	Tallarol capnegre	<i>Curruca melanocephala</i>	1	Parc l'Eucaliptus
48	Mussol emigrant	<i>Asio flammeus</i>	3	Parc l'Eucaliptus
49	Mussol banyut	<i>Asio otus</i>	5	Parc l'Eucaliptus
50	Tòrtora turca	<i>Streptopelia decaocto</i>	2	Parc l'Eucaliptus
51	Capó reial	<i>Plegadis falcinellus</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Salines de Sant Antoni
52	Calàbria agulla	<i>Gavia arctica</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Salines de Sant Antoni
53	Flamenc rosat	<i>Phoenicopterus roseus</i>	200	Delta de l'Ebre PNat--Salines de Sant Antoni
54	Gamba verda	<i>Tringa nebularia</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Salines de Sant Antoni

55	Gamba roja comuna	<i>Tringa totanus</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Salines de Sant Antoni
56	Becadell comú	<i>Gallinago gallinago</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Salines de Sant Antoni
57	Pigre gris	<i>Pluvialis squatarola</i>	30	Delta de l'Ebre PNat--Salines de Sant Antoni
58	Bec d'alena comú	<i>Recurvirostra avosetta</i>	12	Delta de l'Ebre PNat--Salines de Sant Antoni
59	Ànec blanc	<i>Tadorna tadorna</i>	15	Delta de l'Ebre PNat--Salines de Sant Antoni
60	Repicatalons eurasiàtic	<i>Emberiza schoeniclus</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
61	Titella	<i>Anthus pratensis</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
62	Cuereta blanca	<i>Motacilla alba</i>	40	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
63	Cuereta torrentera	<i>Motacilla cinerea</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
64	Bitxac comú	<i>Saxicola rubicola</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
65	Cotxa fumada	<i>Phoenicurus ochruros</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
66	Pit-roig	<i>Erithacus rubecula</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
67	Estornell negre	<i>Sturnus unicolor</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
68	Rossinyol bord comú	<i>Cettia cetti</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
69	Mosquiter comú	<i>Phylloscopus collybita</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
70	Trist	<i>Cisticola juncidis</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
71	Teixidor eurasiàtic	<i>Remiz pendulinus</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
72	Garsa eurasiàtica	<i>Pica pica</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
73	Xoriguer comú	<i>Falco tinnunculus</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
74	Blauet comú	<i>Alcedo atthis</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
75	Arpella comuna	<i>Circus aeruginosus</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
76	Bemat pescaire	<i>Ardea cinerea</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
77	Agró blanc	<i>Ardea alba</i>	3	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
78	Esplugabous occidental	<i>Ardea ibis</i>	8	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
79	Martinet blanc comú	<i>Egretta garzetta</i>	4	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
80	Corb marí gros	<i>Phalacrocorax carbo</i>	50	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
81	Cabussó collnegre	<i>Podiceps nigricollis</i>	4	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
82	Cabussó emplomallat	<i>Podiceps cristatus</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
83	Xatrac beclarg	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
84	Gavià de potes grogues	<i>Larus michahellis</i>	25	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
85	Gavina riallera	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
86	Gavina capblanca	<i>Chroicocephalus genei</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
87	Xivita comuna	<i>Tringa ochropus</i>	3	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
88	Xivitona comuna	<i>Actitis hypoleucos</i>	3	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
89	Becut eurasiàtic	<i>Numenius arquata</i>	5	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
90	Fredeluga europea	<i>Vanellus vanellus</i>	2	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
91	Fotja comuna	<i>Fulica atra</i>	400	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
92	Tudó	<i>Columba palumbus</i>	3	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
93	Bec de serra mitjà	<i>Mergus serrator</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang
94	Ànec collverd	<i>Anas platyrhynchos</i>	1	Delta de l'Ebre PNat--Punta del Fang

Àguila calçada (*Aquila pennata*) a El Serrallo.

CENS D'AUS NOCTURNES

El diumenge, 1 de febrer, es va fer, per membres del grup d'ornitologia un cens hivernal d'aus nocturnes.

Es va poder detectar un exemplar de Duc (*Bubo bubo*) i tres de Cabra boja (*Strix aluco*).

Feia temps que no es detectava en els censos la presència de Duc. L'últim cens en el que es va observar en el nostre entorn va ser el 27 de desembre del 2022.

A la web de l'ANT hi ha els resultats obtinguts en tots els censos d'aus nocturnes realitzats des de l'any 2006 pel grup d'ornitologia.

Les espècies prospectades de les quals s'han obtingut dades presencials alguna vegada són: Enganyapastors (*Caprimulgus europaeus*), Siboc (*Caprimulgus ruficollis*), Xot (*Otus scops*), Mussol comú (*Athene noctua*), Òliba (*Tyto alba*), Cabra boja (*Strix aluco*), Mussol banyut (*Asio otus*) i Duc (*Bubo bubo*).

El proper cens s'ha programat per al dissabte, 21 de març, a les 19 hores, amb trobada al parc de can Sostres.

dissabte, 21 de març del 2026

a les 19 hores

al parc de can Sostres

Sortida:

Cens d'aus nocturnes

Organitzat pel Grup d'ornitologia de l'

PARC DE CAN COLL

Jugateca ambiental

PRIMAVERA 2026

Activitats per aprendre i gaudir en família

ESPAI DE JOC · TALLERS · ITINERARIS GUIATS

Parc de Can Coll

Espai de joc: d'11.30 a 13.30 h
Activitats: de 12 a 13 h

03/03/2026
Plantem arbres
Donem la benvinguda al parc de Can Coll plantant arbres

15/03/2026
La fauna secreta del parc i taller de peïjades
Veuem quina animalitat viu al parc a través de les peïjades

22/03/2026
Taller de construcció i col·locació de caixes niu*
Farem un taller de construcció de caixes niu

29/03/2026
Fem paper reciclat
Aprendrem a reciclar paper i veu a'impresionem una mossa o cosa

12/04/2026
Conèixer els ocells del parc de Can Coll*
Veu a observar els ocells del parc. Porta prismàtics!

19/04/2026
El nas dels aliments genials
Reflexionarem sobre el malbaratament d'aliments a través d'una activitat d'animació

(*) Activitats a càrrec de l'Associació Naturàstica Torrelles de Llobregat

Registra't a les xarxes socials:
@ParcdeCanCollAMB @ParcdeCanCollAMB @ParcdeCanCollAMB @ParcdeCanCollAMB @ParcdeCanCollAMB
www.anticoll.com/jugatecambiental

26/04/2026
El dia de les papallones
Celebrem el dia de les papallones i coneixem-les

03/05/2026
Conèixer l'ADP de Torrelles de Llobregat
Saps com ajudar a protegir el bosc?

10/05/2026
Olfacte al parc
Com podem ajudar per tenir un parc ple de vida? Juguem a descobrir-ho!

Divendres 25/05/2026
Festa del parc: a les 17 h
Una tarda festiva plena d'activitats per gaudir en família a l'aire lliure. Veu després de l'escola!

17/06/2026
Seguiment de caixes niu*
Aprendrem com funcionen les caixes niu del parc

24/06/2026
9e Biodifusió Metropolitana. Ciència ciutadana
Ent quides a fer un inventari de fauna i flora?

30/06/2026
Hortari artístic
Identificant fulles del parc, que ens inspiraran per fer un hortari ben bonic.

Parc de Can Coll

Ajuntament de Torrelles de Llobregat

AMB i Parcs

En col·laboració amb l'ajuntament i l'AMB la nostra associació ha programat tres activitats a realitzar al parc de can Coll, a la primavera.

El diumenge, 22 de març, es farà un taller de construcció de caixes niu i, després, es distribuïran pel parc.

El diumenge, 12 d'abril, es farà una sessió d'observació dels ocells del parc i s'introduïran les dades obtingudes al projecte "Els ocells dels jardins" de l'ICO.

El diumenge, 17 de maig, es farà el seguiment de la nidificació dels ocells a les caixes niu del parc.

Segons l'ajuntament, el nou parc de can Coll disposarà d'una aula de natura on l'AMB realitzarà 14 activitats i l'Ajuntament agafa el compromís de realitzar-ne 10 més. El que es pretén es dinamitzar aquets espai i consolidar un projecte d'educació i sensibilització ambiental adreçat al públic familiar.

Aquesta aula de natura consta d'un punt d'informació i un espai de joc no dirigit a càrrec de l'AMB. Es porta a terme en totes les sessions i no necessita d'una programació específica. És de lliure participació i ús, només requereix un educador/a que atén els usuaris.

En l'acord entre l'ajuntament i l'AMB s'han programat 25 activitats a fer a la primavera i a la tardor. 14 activitats són organitzades per l'AMB i 10 activitats són organitzades per Ajuntament. Finalment es programa conjuntament una Festa al Parc amb activitat infantil.

L'ajuntament per programar les 10 activitats ha demanat la col·laboració de les entitats del municipi.

Per això, l'ANT s'ha fet càrrec dels projectes del taller de construcció de les caixes niu i el seu seguiment, i desenvoluparà l'altre projecte de "Els ocells als jardins" en col·laboració amb l'ICO, dins del parc de can Coll.

LLISTA DE PRIMERES OBSERVACIONS D'ESPÈCIES ESTIVALS

Bosqueta comuna (*Hippolais polyglotta*). Isabel Mora. 15/7/2020. Can Güell.

Una de les activitats que realitza cada any el grup d'ornitologia és la llista de les primeres observacions d'aus estivals. Es tracta de recollir la primera observació de cada espècie dels diversos observadors locals.

Algun any, a finals del mes de febrer, ja es poden observar exemplars d'Oreneta cuablanca. I a partir del mes de març, ja es començaran a poder observar els primers exemplars de les altres espècies estivals.

Algunes espècies, en el nostre entorn, no es detecten fins ben entrat l'estiu. D'altres, que només s'observen de pas, durant la migració, si no es detecten en el pas de la primavera no es poden tornar a detectar fins al setembre o l'octubre.

Podeu comunicar les vostres observacions (espècie, dia, hora, lloc i observadors) al grup d'ornitologia.

Algunes de les espècies més interessants i habituals per a comunicar serien:

Àguila marcenca, Falcó mostatxut, Tórtora, Cucut, Xot, Enganyapastors, Siboc, Falcot negre, Ballester, Abellerol, Colltort, Oreneta vulgar, Oreneta cuablanca, Oreneta cua-rogenca, Rossinyol, Cotxa cua-roja, Bitxac rogenç, Mosquiter pàl·lid, Mosquiter de passa, Corriol petit, Bosqueta vulgar, Tallarol de garriga, Tallareta comuna, Còlit gris, Gaig blau, Papamosques gris, Mastegatatxes, Capsigrany i Oriol.

Oreneta comuna (*Hirundo rustica*). Neus Planas. 1/7/2022. Raval Mas.

Algunes espècies d'aquesta llista que eren habituals, en els últims anys no s'han pogut detectar.

En canvi, per exemple, l'Oreneta cua-rogenca, que només es veia en migració, en els últims anys és nidificant en el nostre entorn.

Si hi voleu col·laborar, per a comunicar-ho podeu venir a les reunions del grup d'ornitologia, també podeu donar les dades a un membre del grup o ho podeu enviar per correu electrònic a l'adreça de la nostra associació:

ant.laformiga@gmail.com

També podeu entrar les vostres observacions al projecte Observacions ornitològiques de l'ANT dins de la plataforma Minka. S'hi pot entrar des del web de l'ANT i, si no ho heu fet, cal registrar-se. És a l'adreça següent:

<https://minka-sdg.org/projects/observacions-ornitologiques-ant>

Oreneta cua-rogenca (*Cecropis daurica*). Vicenç Roig. 18/4/2025. Can Coll.

Després, com cada any, es publicarà la llista de primeres observacions d'aus estivals a Torrelles de Llobregat en aquest full informatiu.

Una altra opció és integrar-se al grup de WhatsApp

d'ornitologia i comunicar-ho a dins del grup com qualsevol altra observació interessant.

Es pot fer en aquest enllaç: **<https://chat.whatsapp.com/LJBRvkfrblbBzyDtpEXYiK>**

PROJECTE BIODIVERSITAT DE TORRELLES DE LLOBREGAT

La nostra associació va crear, dins de la plataforma Minka, el projecte Biodiversitat de Torrelles de Llobregat, on es volia recollir mitjançant la participació ciutadana totes les observacions de fauna i flora del municipi de Torrelles de Llobregat.

Aquest projecte iniciat el 2021 ha arribat a recollir més de 50.000 observacions amb la participació d'onze persones que les han introduït amb imatge o so.

Biodiversitat de Torrelles de Llobregat

Quant a

Sortir 10

Aquest projecte recull tota la fauna i flora inventariada mitjançant la participació ciutadana en el terme municipal de Torrelles de Llobregat.

[Llegiu-ne més >](#)[La vostra afiliació](#)

Diari del Projecte

Vista general

50.629
OBSERVACIONS

1.773
ESPÈCIES

75
IDENTIFICADORS

11
OBSERVADORS

Estadístiques

Els més actius

Ordeneu per: Observacions | Espècies | Observadors

Observacions ornitològiques ANT

Invertebrats de Torrelles de Llobregat

Flora de Torrelles de Llobregat

Projecte Menjadores

Rèptils i amfibis de Torrelles de Llobregat

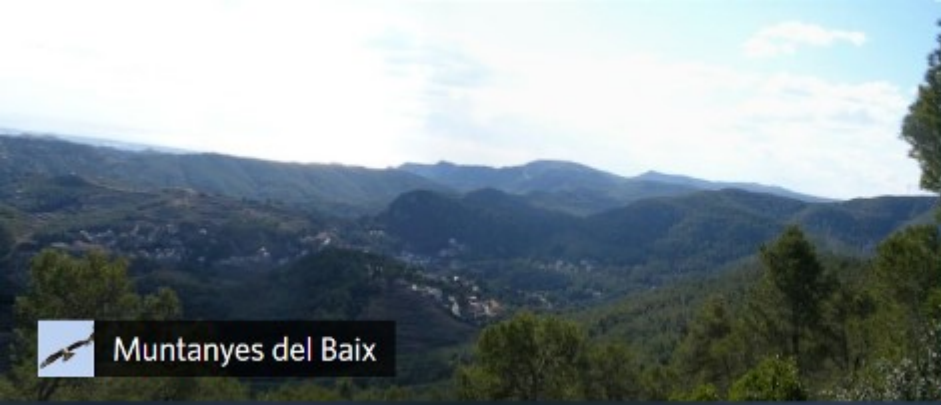

Fongs i líquens de Torrelles de Llobregat

Mamífers de Torrelles de Llobregat

Enguany, amb l'objectiu de recollir observacions a l'entorn del territori del municipi de Torrelles de Llobregat, també s'ha creat el projecte Muntanyes del Baix, on també es recullen observacions de fauna i flora dels municipis veïns.

Muntanyes del Baix

Quant a

Uniu-vos a 1

Biodiversitat de les muntanyes del Baix Llobregat (Torrelles, Sant Vicenç, Cervelló, Vallirana, Begues, Sant Climent, Sant Boi i Santa Coloma)

[Llegiu-ne més >](#)

Diari del Projecte

GLOSSARI

Des de la redacció d'aquest full informatiu hi ha la intenció d'anar publicant cada mes una relació de mots que facin referència a la fauna, la flora, les activitats del camp i del bosc o, simplement, a la vida quotidiana del passat, que no arriben a les noves generacions.

Aquesta pàgina l'hem titulat Glossari, en referència a la segona accepció de l'entrada del Gran Diccionari de la Llengua Catalana.

Continuem aquesta secció, iniciada en el full informatiu del desembre del 2025, amb les següent paraules: **Cabra boja** (*Strix aluco*), **Dall** (eina) (2a accepció), **Llossar** (fer punta a les canyes amb el dall) (2a accepció), **Mirabolà** (fruita) i **Plegalló** (feix de cordes primes d'espart per lligar costals).

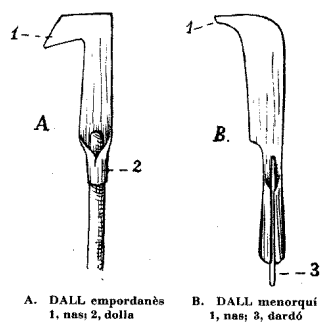
CABRA BOJA f.

Sinònim de Gamarús (*Strix aluco*).

Els noms dels ocells en el llenguatge popular català. Andreu Carretero Serra.

DALL (ant. escrit també day). m.

Eina de diferents classes, consistent en una fulla de ganivet més o menys corbada, i amb mànec més o menys llarg.

|| 1. ant. Arma blanca consistent en una fulla amb tall corbada en angle recte i posada al cap d'un mànec llarg; cast. dalle. Tots quants hòmens havia en la host ab exades e ab palafangues e ab pichs e destrals e ab days, Muntaner Cròn., c. 122. Un day fet de fuya d'espasa ab son mànech sotil, doc. a. 1413 (Aguiló Dicc.). Hun dall d'armes ab lo mànech launat, doc. a. 1443 (BSCC, vii, 245). Y ab darts y ses llances, y ronques, y dalls, Brama llaur. 123.

|| 2. Eina formada per una fulla robusta de ferro o acer, amb tall, amb mànec buit que es pot unir amb un mànec de fust més llarg, i que serveix per a esbardissar, esporgar els arbres i fer llenya (Empordà, Lluçanès, Vallès, Men.); cast. hocino, podón. Un day d'esbarzerar, doc. a. 1410 (EUC, iv, 151). Un day de romagueres, doc. a. 1410 (Alós Inv. 24). Un dayll de dues mans veyll, doc. a. 1434 (arx. parr. de Sta. Col. de Q.). Un day de sbardissar ab son mànech, doc. a. 1490 (arx. Cúria Fumada de Vic).

|| 3. Fulla de la dalla (Rupit, Llofriu).

|| 4. Fulla de ferro que serveix per a desferrar l'obra de terrissa quan la treuen del forn (Breda).

Fon.: dáA (Lluçanès, Vallès, Barc.); dáj (Empordà, Men.).

Etim.: del llatí *dacŭlum, 'falç', segons Schuchardt i altres romanistes (cf. REW 2458). Gamillscheg suposa un origen gèl·lic *dalgis, 'falç', que no sembla prou convincent (cf. Zschr. r. Ph. xli, 583), i ens inclinem a admetre el *dacŭlum, encara que tampoc no és segur aquest ètim (cf. Wartburg FEW, iii, 3).

DCVB Diccionari català - valencià - balear

LLOSSAR v. tr.

|| 1. Passar pel foc de la fornal i aplanar a cops de martell el tall d'una eina agrícola, quan està gastat, per renovar-lo i agusar-lo novament (or., occ., mall.); cast. echar bocas, aguzar. Per XLVIII broques a losar, doc. a. 1324 (Bordoy Hist. Felanitx, i, 278). Ficant al cubell d'aygua la escarpra que lloçava, Girbal Oratjol 61.

|| 2. Arrodonir la punta, o coronar amb el ganivet un bastó, canya, etc. (Moianès).

Loc.—a) Llossar les orelles: agusar-les, procurar que hi sentin millor (Vallès, Penedès). «Fes-te llossar les orelles!»: es diu a aquell qui no entén allò que li diuen.—b) Tenir les orelles a llossar: esser un poc sord, dur d'orella (Vallès, Penedès).—c) Llossar les llicències: fer renovar les llicències els clergues (ho diuen humorísticament, segons Vogel Dicc.).

Fon.: Aúsá (or.); Aósá (occ., mall.).

Var. form.: llussiar, llaussar; ant. lossear (Pagam an Ali den Portavi per lossear les ferramentes, doc. a. 1309, ap. BSAL, viii, 262).

Etim.: desconeguda (cf. AIL Cuyo, iii, 145).

DCVB Diccionari català - valencià - balear

MIRABOLÀ m.

Fruit semblant a la pruna, produït per diferents espècies de plantes combretàcies; cast. mirabolano. Altra capça ab dues liures e mija de mirabolans, doc. a. 1409 (Arx. Patriarca de Val.). Mirabolans setrins an aytal la conexença que sian a manera de nous e que sien burelles e que no sian corquats. Mirabolans quebolls an aytal la conexença que sian larguets e negres a manera de prunes largues, mas són maiors, e no sian corcats. Mirabolans bellerichs an aytal la conexença que sian redons a manera de casanellas e són lisos e tenen crosta a manera dels quebolls e no sian corquats. Mirabolans imblichs an aytal la conexença que són semblants dels indichs, mas són tallats en quatre cortons e que no sian corcats. Mirabolans indichs an aytal la conexença que sian negres e rugats, e són semblants dels pinyolls de prunes, e que no sian corcats. Mirabolans confits an aytal la conexensa que sian tendras que hom los pas ab una agulla, e lo axarop que sia de càssia fistule, Conex. spic. 25-25 vo.

Var. ant.: mirabolant (Aygua de coccio de ciperi o de mirabolants, Cauliach Coll., ll. iv, d. 1.a, c. 2; Mirabolant, espècie de nou per a fer perfum, Lacavalleria Gazoph.).

Etim.: pres del llatí myrobalanum, mat. sign.

DCVB Diccionari català - valencià - balear

PLEGALLÓ m.

Manat de trunyella d'espart (Vallvidrera).

DCVB Diccionari català - valencià - balear

CALENDARI DE REUNIONS

Dilluns, 23 de març del 2026, a les 19,30 hores, a la masoveria de can Sostres. **Reunió del grup d'ornitologia.**

Dilluns, 23 de març del 2026, a les 20 hores, a la masoveria de can Sostres. **Reunió de junta directiva.**

Les reunions de la junta directiva de l'ANT són obertes a la participació de tots els membres de l'associació, amb veu i sense vot.
Les reunions del grup d'ornitologia són obertes a la participació de totes aquelles persones que tinguin interès en el món de les aus.

ACTIVITATS DE L'ANT

Dissabte, 21 de març del 2026, a les 19 hores, a can Sostres. **Sortida per fer el Cens d'aus nocturnes.** Organitzada pel grup d'ornitologia.

Diumenge, 22 de març del 2026, al matí, al parc de can Coll. **Taller de construcció de les caixes niu i col·locació al parc.**

Dimarts, 31 de març del 2026. Finalitza el termini per respondre a les dues fotografies corresponents al mes de març del **25è Concurs d'identificació fotogràfica d'aus.** Amb motiu de la celebració de l'edició 25a, s'ha afegit un nou premi per al primer classificat amb residència a Torrelles de Llobregat. Si voleu participar en aquesta edició del concurs demaneu de rebre les fotografies per correu electrònic a l'adreça: sallessergi@gmail.com

Dissabte, 11 d'abril del 2026. **Passejada botànica de primavera.**

Diumenge, 12 d'abril del 2026. **Observació d'ocells al parc de can Coll.** Dins del projecte "Els ocells dels jardins" de l'ICO:

Del divendres, 24 al dilluns, 27 d'abril del 2026. **BioDiverCiutat 2026.** Recollida d'observacions de tota mena d'espècies a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Totes les espècies observades i pujades a la plataforma Minka s'incorporaran a aquest projecte que competeix de forma amistosa amb altres ciutats del món. Si no ho heu fet abans, cal inscripció a la plataforma. Col·laboreu-hi i entreu-hi les vostres observacions.

Dissabte, 25 d'abril del 2026, de les 6 a les 13 hores. **24a Marató ornitològica torrellenca.** Activitat organitzada pel grup d'ornitologia a la qual cal inscripció per participar-hi.

Diumenge, 17 de maig del 2026, al parc de can Coll. **Seguiment de la nidificació dels ocells a les caixes niu.**

Dijous, 21 de maig del 2026, a les 9 hores, a can Sostres. **Seguiment de la nidificació de les caixes niu.** Organitzada pel grup d'ornitologia.

Dissabte, 30 de maig del 2026, a les 9 del matí, a can Sostres. **Seguiment de la nidificació de les caixes niu.** Organitzada pel grup d'ornitologia. I oberta a la participació de menors.

MENJADORES PER ALS OCELLS

Lluer (*Spinus spinus*). 16/12/2025. Tomás Blasco.

El grup d'ornitologia recomana la instal·lació de menjadores per als ocells durant la tardor i l'hivern. Per tant durant aquest mes de març encara es pot aportar l'aliment suplementari, als ocells i, alhora, es pot gaudir de la seva presència propera per observar-los.

Se'ls hi pot proporcionar l'aliment per a ocells que es ven normalment en les graneries. És molt efectiu el cacauet cru. Recordeu que l'aliment no pot ser salat ni torrat.

També es recomana retirar les menjadores a partir de la primavera. Es considera que durant aquesta estació i l'estiu ja poden trobar l'aliment necessari per al període de nidificació.

Després de fer els tallers de menjadores, els anys 2019 i 2021, es va obrir un projecte dins de la plataforma Minka, on es poden introduir totes les observacions d'ocells visitant les menjadores instal·lades. A finals de febrer ja hi havia més de 1800 observacions introduïdes.

Si teniu menjadores i feu fotografies dels ocells que les visiten, podeu entrar les vostres observacions a la següent adreça:

<https://minka-sdg.org/projects/projecte-menjadores>